

Pyhäjärvi

Sukujen historiaa Pyhäjärvellä

Pontus de la Gardien valloittua Käkisalmen linnan vuonna 1580, joutui sotien hävittämä ja autoittama eteläinen linnalääni vuoteen 1585 mennessä ruotsalaisten hallintaan. Ennen sotaa täällä oli ollut toista tuhatta taloa, mutta vuoden 1585 linnan tilien mukaan asuttuja taloja oli vain 45. Kaikki Pyhäjärven 111 taloa olivat autioina.

Olojen rauhoituttua, alkoi lääniin muuttoliikettä sekä Suomesta että Venäjältä. Autiotiloja annettiin myös sotilaille viljeltäväksi.

Kirjeessään Kuningas Johanalle vuonna 1584 Käkisalmen linnan isännät E. Bertilsson ja J. Diriksson kertovat noin 200 talonpojan palanneen jo lääniin ja lisää tulevan jatkuvasti. Käkisalmen päällikkö Henrik Huggut myönsi vuonna 1587 kuninkaan ohjeen mukaan kolmen vuoden verovapauden koteihinsa palaaville entisille asukkailla. Kirjeessään Viipurin linnan päällikölle vuonna 1589 Huggut pyysi saada ne talonpojat, jotka hän oli Bertil Erikinpojan kanssa Suomesta valinnut. Täten hän pyrki saamaan lääniin Ruotsille uskollisia alamaisia.

Vuoden 1589 maakirjassa Sackulan pitäjässä, johon Pyhäjärvin on luettu, on 6 asuttua taloa, jotka olivat oleet jo vuonna 1585. Vuoden 1590 maakirjassa kaikki edellä mainitut 6 taloa on luettu Noisniemen kylään kuuluviksi. Pyhäjärvellä on asuttuja taloja tällöin 14 ja vuonna 1593 jo 38. Kylät ovat nimellä joko Kiimajärvi tai Pyhäjärvi. Sukunimet Kaasalainen, Kukko ja Pärsinen on tunnistettavissa nimistöstä. Vuonna 1590 on Kiimajärvellä Hindrich Kasin, Heijno Kasin, Kucko Pável ja Oluff Perss sekä Pyhäjärvellä Philipus Perss. Vuonna 1593 on Kiimajärven kylissä: Henrich Kasain, Madz Jönsinpoika Kasain, Madz Larsinpoika Kasain, Kucko Pável sekä Oluff Perssin. Pyhäjärvellä on Philipus Perss hävinnyt, mutta uutena on Hendrich Märtheinpoika Kasain.

Käkisalmen lääni luovutettiin venäläisille 1597 Täyssinä rahansopimuksen mukaisesti. Lääniin alkoi välittömästi vilkas muuttoliike, jota rohkaisi vielä ruhtinas Boris Godunovin vuonna 1598 Käkisalmen kaupungille antama lahjoituskirje, jossa hän myönsi sekä kaupungin että koko läänin asukkaalle 10 vuoden tulli- ja verovapau-

den. Pakolaisia palasi Käkisalmen seudulle etenkin Ostan ja Kizin pogostoista ja muualtakin Äänisniemen alueilta. Suomestakin tuli uusia asukkaita, etenkin niitä, jotka pakkenivat verotusta ja sotaväen ottoa. Esim. Jääkestä pakeni vuonna 1602 Venäjälle 57 miestä ja seuraavana vuonna 24. Ruokolahdelta ja Äyräpäästä siirtyi asukkaita myös rajan yli.

Tsaari Feodor oli antanut jo vuonna 1590 kirjeessään 10 vuoden verovapauden "kaikille Ruotsin ja latinan uskoisille, jotka nyt elävät Karjalan maalla ja tai vast' edes sinne asettuvat."

Sodista toipuminen ei kestänyt pitkään, sillä vuonna 1611 Jakob de la Gardie valloitti Käkisalmen linnan ja samalla koko lääni joutui ruotsalaisten miehittämäksi. Lääni liitettiin vuonna 1617 Stolbovan rauhassa voittomaana Ruotsin valtakuntaan.

Maakirjoja on säilynyt 1610-luvulta vuosilta 1613 – 1617. Vuoden 1613 maakirjan mukaan Pyhäjärvellä on 18 kylää, verotettavaa maata 64 aateria ja 101 talonpoikaa. Kylät ovat: Lahnaalkama, Rodialax, Sawxenranda, Enkualx, Watikansari, Yllö Järff, Riuskää, Costerma, Sabru, Ifvaskan sari, Orlaus, Pyhä Järff, Kahwains by, Mondru by, Jama by, Noiterma, Kima Järff ja Kunialx. Kaasalaiset ja Pärsiset ovat olleet myös lautamiehinä jättäneet puumerkkinsä maakirjoihin. Nimittäin Montrualta Madz Kasinen ja Kahvenitsasta Märthen Perssin. Montruan Kaasalainen kulkee myös nimellä Picko.

Pyhäjärven Kaasalaiset

Vuoden 1613 maakirjan mukaan Ivaskan saarella on Madz Kasain, Kiimajärvellä on Hindrich Kasain ja Montrualta Madz Picko, joka on vuosien 1615 – 1617 maakirjoissa nimellä Kasain ja sen jälkeen maakirjoissa Picko-n. Vuoden 1631 maakirjassa Kiimajärven Kaasalaisen kyläksi mainitaan Kalamaja ja uutena on tullut Pyhäkylään (Stoore Pyhä) Knuth Kasajn. Vuoden 1651 maakirjassa Kaasalaiset esiintyvät samoissa kylissä lukuun ottamatta Ivaskan saaren Kaasalaista, jonka tila on merkitty autioksi 1638 köyhyyden tähden. Kalamajaan kuuluvaksi on luettu myös Pöhlölan kylä. Picko häviää Montrualta 1660 - luvulla, mutta saman vuosikymmenen lopulla ky-

Kuva vuodelta 1943 kevättalvella Konnitsan kauppias Luukkaseen talon edessä. Henkilöt vasemmalta Mikko Aro Laihialta, Olavi Kaasalainen, Helmi Kaasalainen s. Luukkaneen, Anna Luukkaneen ja hänen sisarensa Katri Rouhiainen s. Luukkaneen. Käkisalmen Puustista. Edessä kirjoittaja Yrjö Kaasalainen 2-vuotiaana. Pikkuveli Seppo oli nukkumassa ja jäi pois kuvasta. Kuvan ottanut Sivi Hynninen os. Ohvo.

lään muuttaa Kalamajasta Michel Kaasoin. Asia ilmenee vuoden 1683 Pyhäjärven kesa- ja syyskäräjien pöytäkirjasta, jolloin oli kiista ns. Ryönän niitystä. Asianosaisina olivat Michel Kaasoin ja Oluf Kaasoin. Michel ja Oluf Kaasoin olivat asuneet aiemmin yhdessä Kalamajassa, mutta Michel muuttanut 14 vuotta sitten Montrualle. Todistajina olivat Crister Picko Haparaisista, Matz Picko Parinasta, Matz Thomasinpoika Kaasoin Pyhäkylästä ja Matz Stefaninpoika Kaasoin Pöhlölästä.

Viimeisessä 1600-luvulta säilyneessä vuoden 1696 sa- vultuettelossa on talollisten Kaasalaisten savuja Pyhäjärvellä seuraavissa kylissä: Jaama (1), Kahvenitsa (1), Kalamaja (3), Montrua (2), Pyhäkylä (4), Pöhlölä (4) ja Rotjanlahti (1). Kiimajärven Konnitsassa on lisäksi torppari Lars Kasoisen savu. Käräjöpöytäkirjoissa hänen mainitaan olevan populi (tilaton). Samanniminen Lars Kasainen mainitaan Konnitsassa vuoden 1641 Pyhäjärven talvikäräjien pöytäkirjassa. Tämä Lars sai sakkoja siitä, että oli tappanut Lukas Nielsinpojan kolmivuotiaan sian.

Ensimmäisessä isonvihan jälkeisessä vuoden 1724 maakirjassa Kaasalaisten taloja on seuraavissa kylissä: Jaama (2, joista toinen autioitunut 1699), Kahvenitsa (1), Kalamaja (1), Kiimajärvi

Maisteri Yrjö Kaasalainen esitelmöi juhlien sukuseminaarissa. Edessä sukuseminaarin puheenjohtajana toiminut hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärsinen.

(1), Montrua (2), Pyhäkylä (1), Pöhlölä (2) ja Tiitua (1).

Kiimajärven Kaasalaiset

Ensimmäiset tiedot Kaasalaisista Kiimajärvellä löytyvät vuoden 1724 henkikirjoista ja maakirjasta. Kylässä asuu Jören Matzson Kasolain perheensä ja veljenpoikansa Hindrichin kanssa. Vuoden 1728 revisiomaakirjan mukaan Jören Matzsonin tila on veroltaan 1 aateri, joka on revisiossa kohtuullistettu aateriksi. Tila kuuluu keisarinnan Katarina I salaneuvos Ivan Potemkinille lahjoittamiin tiloihin.

Henkikirjojen mukaan Jö-

ren Matzson on talon isäntänä vuoteen 1733. Hänen jälkeensä isäntänä on hänen veljensä Matzin poika Henrich 1734 – 1736 ja tämän jälkeen hänen leskensä Walborg Jacobintytär Tira 1737 – 1738 ja sen jälkeen edellisen miesvainajan täysi-ikäiseksi tullut serkku Jören Jörensipoika 1739 – 1772, jonka jälkeen vanha suurperhe alkaa hajota. Perheessä oli ollut jo 20 henkeä vuonna 1754 (vuoden 1754 papiston laatima henkikirja).

Talon maille Konnitsaan muuttavat Henrich Matzinpojan (n 1700 – 1737) ja Walborg Jacobintytär Tiran (1703 – 1767) vanhin poika Mathias

(1725 – 1789) ja vaimonsa Walborg Haikoin (1729 – 1802) perheineen, veljen Henrichin (1728 – 1767) leski Eva Purain (1734 – 1798) tytärineen ja nuorin veli Olav (1737 – 1783) ja vaimo Maria Wesicko (1749 – 1804) perheineen. Kiimajärvellä jäävät veljien Johanin (1726 – 1803) ja Elisabeth Kiskan (1733 – 1789), Jörens (1730 – 1796) ja Walborg Niuckasen (1749 – 1789) sekä Andersin (1733 – 1782) ja Helena Kiskan (1738 – 1803) perheet. Heidänkin sukunsa joutuvat muuttamaan 1800-luvun puolivälin mennessä päätillan, sillä Kiimajärven hovi ottaa heidän maansa haltuunsa. Henkikirjoissa tämä näkyy merkintänä, että Kaasalaisten tilasta 1/6 on hovileirin alalla.

Henrich Matzinpojan serkun Jören Jörensipojan (1715 – 1772) ja Walborg Märtenintytär Jawanaisen (1719 – 1765) pojat Thomas (1739 – 1797) ja Elisabet Naskali (1742 – 1821) sekä Martin (1750 – 1803) ja Walborg Pagarin (1757 – 1828) muuttavat perheineen Kiimajärven toiselle puolelle talon metsäsaaralle Kauruun, joka on vuoden 1769 Thor Jönströmin laatimassa Tiituan ja Musakanlaxin kylien verollepanokartassa merkittynä "Kauro Sarka, Kasolains Teg ifr. Kimajerfvi By".

Kiimajärven Konnitsan maat löytyvät Adam Ottelinin laatimasta vuoden 1769 Kunianiemien, Känitzanjoen ja Hassinmäen kylien verollepanokartasta. Nämä kylät kuten edellä mainitkin kylät kuuluvat ruhtinas Trubetskojin lahjoitusmailhin. Karttaliitteen mukaan Kiimajärven Jören Kasolaisen maista 2/3 on Konnitsassa. Maita on täällä yhteensä 962 tynnyrialaa (1 tynnyrialaa = 0,462 ha), josta tonntteja 2 ta, peltoa 38 ta, niittyjä 129 ta, metsää 451 ta ja soita 342 ta.

Issosajaossa vuonna 1896 Kiimajärvi N:o 4:n Konnitsan ja Kaurun maista (yhteensä 1261 tynnyrialaa) lohkokettiin 15 tilaa, joista 12 oli Kaasalaisten, 2 Nokelaisten ja 1 Musakkojen. Maat liitettiin maakirjassa Konnitsan kylään uutena rekisterinumeroon Konnitsa N:o 6. Vanha vuosisatainen yhteys Kiimajärven kylään oli katkennut lopullisesti, mutta Kaasalaisten sukuna olemme aina Kiimajärven Kaasalaista vanhan Kiimajärven hoviin liitetyn kantatilan mukaan.

YRJÖ J. KAASALAINEN
(lyhenne) sukuseminaarissa 15.7. Huittisissa)

on Antero Pärssisenkin mainitsema seurakunnan kanslisti vielä vuonna 2006 päättynyt kirjoittamaan" Vaasan läänin".

Säätiin hallussa olevista Mannerheimliiton Pyhäjärven osaston asiakirjoista ilmenee ainakin yksi kömmähdys. Rovasti Wiika on saanut ilmoituksen Tanskasta tulevasta avustuslähetyksestä ja lähettänyt jo etukäteen vuolaan kauniita sanoja sisältyvän kiitoskirjeen lähettäjälle. Muutaman päivän perästä on tullut vastaus jossa pyydellään kovasti kirjettä anteeksi ja sen lahjoituksen olleen tarkoitettu Uudenmaan Pyhäjärvelle.

Sotakirjallisuuden lukemisessa vaaditaan jossain määrin paikkakuntatietoutta muuten kerätään hylsyjä väärällä rintamalla. Jatkosodan aikana käytiin kovia taisteluja Pyhäjärvellä ja pääsääntöisesti tarkoitetaan Aunuksen Pyhäjärveä, joka muuten edelleenkin lukee siellä tienviitoissa ihan suo-

malaisena nimenä. Keljassa käytiin kovia taisteluja talvisodassa. Ei tarkoiteta Pyhäjärven Keljaa vaan Sakkolan Keljaa. Eräässä kenraalimustelussa todetaan kenraalin silloisen majurin saapuneen 7 Divisioonan esikuntaan Saaprun koululle, Sakkolaan. Tietysti tarkoitetaan Pyhäjärven Saaprun koulua.

Viime Pyhäjärvi juhlien edellä keräsin hyvällä tuloksella lehtemme juhlanumeron kannatusilmoituksia. Erehdyin jossakin tapauksessa mainitsemaan vain "Pyhäjärville", jolloin vastapuoli erehtyi kyselemään" mitäs nyt Säkyllän Pyhäjärvellä" tehdään.

Googlen hakuohjelmaan annettaessa tieto Pyhäjärvi löytyi yhteensä 779 000 hakusanaa, joista 1-10 haussa jo kolmantena löytyi Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Jos hakusanaksi annetaan Vpl Pyhäjärvi löytyi 597 tietoa ja 1-10 eli ensimmäiset sivun kaikki tiedot kertovat

asiayhteyden juuri oikeaan Pyhäjärveen.

Tarkastin kaksi nykyisen ja sitä edellisen passini merkinnät ja niissä molemmissa oli syntymäpaikkana PYHÄJÄRVI VPL.

Tarkistin myöskin Huittisten seurakunnassa olevan käytännön. Heille lyhennys VI ei missään vaiheessa ole ollut käytössä.

Virallinen käytäntö entisesti kotipitäjästämme on siis PYHÄJÄRVI VPL ilman loppupistettä. Tietysti lauseen lopussa käytämme pistettä. Tietokoneen oikolukuohjelma hylkii tuota Vpl lyhennettä pisteen kanssa tai ilman. Aivan varmasti, oikeasta väestörekisterinkin nyt käyttämästä lyhenteestä huolimatta, on syytä aina tilaisuuden tullen selkiyttää, että syntymäpaikkana on Pyhäjärvi Vpl eli Viipurin läänin Pyhäjärven pitäjän Laatokan rannalla Käkisalmen lähellä.

REINO ÄIKIÄ

Juuret Karjalassa

Vpl Pyhäjärveltä Keljan kylästä kotoisin olleiden Anna-Liisa ja Heikki Pakarisen tytärtäntytärenpoika Ville kirjoitti viime syksynä lukion aloittaessaan äidinkielen tunnilla kirjoitelman Suku yhdistää. Kirjoittaja on itse tällä hetkellä vaihto-oppilaana Idahossa USA:ssa ja on antanut äidilleen luvan lainata tekstiään, josta tässä lyhennelty versio.

Suku yhdistää

Äidinäidin suvulla on ollut joka vuosi tapana järjestää leikkimieliset kesäkilpailut, joiden yhteydessä sukulaiset ovat voineet tavata toisiaan. Kisat on perinteisesti järjestänyt isoenoni Esko, joten tapahtuman nimi on Eskon kesäkisat. Kesäkiisoissa on normaalisti aina sama kaava. Ensin tervehditään ja kerrotaan kuulumisia. Samalla syödään Eskon vaimon, Maikin, tekemää mainiota hirvi-tä lohikeittoa. Seuraavaksi Esko kutsuu kaikki kokoon ja jakaa kilpailulaput. Koska suku on Karjalasta kotoisin, lapussa on paljon karjalan murteella olevia sanoja, joita pitää kääntää selkokielelle.

Toinen osa kisasta koostuu erilaisista kilpailuista, joista suurimman osan Esko on itse kehittänyt. Karjalaisia perinteitä edustaa jokavuotinen laji, kyökkä. Muut lajit ovat esimerkiksi tennispallo-golf, mölky käyttäen virveliä ja frisbeen heitto.

Kun kilpailu on päättynyt, julistaa Esko voittajan, ja palkintona on hänen itse puusta veistämänsä karhu. Sen jälkeen mennään uimaan ja saunomaan savusaunaan ja vietetään mukavaa aikaa yhdessä.

Kesäkisat ovat olleet minulle aina mieleisiä. Niiden aikana on aina ollut loistava ilma, ja lajit ovat olleet hauskoja. Sukua on ollut mukava tavata, ja videota kisoista on

ollut hauska katsoa.

Miksi sitten tällaisia sukukokouksia pidetään? Suvun vanhimille, eli isoäitini sisaruskaartilille, on varmasti tärkeää saada tavata siskojensa ja veljensä lapsia ja lapsenlapsia. Koska heidän perheessään on yhteensä 11 lasta, myös joitain sisaruskia tulee tavattua vähän harvemmin.

Kisojen järjestäjälle, Eskolle, tapahtuma on luultavasti erittäin tärkeä, sillä heidän edesmenneyt isänsä Heikki pyysi aikoinaan juuri Eskoa alkamaan järjestää näitä juhlia suvun koossapitämiseksi. Seuraavalle polvelle, kuten äidilleni, kesäkisat tarkoittavat laajan serkkujoukon tapaamista ja "vanhojen hyvien aikojen" muisteleminen. Joukon nuoremille, joista minä taidan olla vanhin, kesäkisat ovat hauskanpitoa varten. Kaikki tuskin edes ymmärtävät, että ovat sukua keskenään.

Suvun tunteminen on ainakin minulle tärkeää. Olen saanut selville juureni ovat, ja olen tutustunut mukaviin ihmisiin, joita en muuten tuntisi. Edellä mainitusta suvusta tiedän, että he ovat maanviljelijä sukua pienestä kylästä Karjalasta ja

he joutuivat pakenemaan sotaa kaksi kertaa. Olen kuullut heistä monta kosketavaa tositarinaa, esimerkiksi isotäitini Tekla joutui sodan alta taluttamaan perheen lehmä monta kymmentä kilometriä. Hän oli vasta 14 vuotias.

Sukujuhlista on jäänyt monta mukavaa muistoa. Mielestäni kaikille tekisi hyvää oppia tuntemaan sukuaan. Silloin ymmärtäisi paremmin vanhempia ihmisiä ja mitä he ovat ehkä joutuneet kokemaan. Silloin nuorison kunnioitus ja käyttäytyminen varsinkin vanhuksia kohtaan paransi huomattavasti. Nykyään liian moni ajattelee vain, että vanhemmat ihmiset eivät tajua mitään, koska ovat niin vanhanaikaisia. Elämäkokemus ei kata, vaikka ajat muuttuvat. Sukujuuret ovat tärkeä osa ihmistä. Kannattaa rohkaista tutustua sukuunsa, voi oppia paljon selaista, mitä ei koulussa opita.

VILLE ERKKILÄ

Villen isoäiti, tuttavallisen mummu, on Katri Pajunen (s. Pakarinen) ja äiti Sirku Erkkilä (s. Pajunen); molemmat asuvat Vammalassa.

Jutun kirjoittaja Ville Erkkilä pelaa pikkuveljensä Santun kanssa juuri ennen USA:han lähtöä.

Pyhäkylän koulupiiriin kuulumisia

Koulupiirikokous

Kuten ennakkotieto toukokuun lehdessä kertoi, tämän vuoden koulupiirikokous järjestetään sunnuntaina lokakuun 29 päivä alkaen klo 12.00 Äetsän Kiikassa Kinnalan Koukulla. Siellä mahdollisuus tutustua myös Suojeluskuntamuseoon, jossa lähes 1000 esinettä.

Ennakkoilmoittautumisen tarpeen tarjottuun ym. takia Seija Jokiselle, puh. 02-569 309 tai Irma Karppaselle, puh. 03-5143 731. Ilmoittakaa ruokavaliosta ja jos tarvitsette kyytiä linja-autolta. Koukulla on myös mahdollisuus yöpyä ennen tai jälkeen kokouksen. Aamiaismajoitus vain 30 euroa hengeltä. Majoitusvaraukset suoraan Koukulle, puh. 03-5135 493.

Kirjan aineistoa

on jo runsaasti saatu alustavaan järjestykseen. Siinä yh-

teydessä on paljastunut "aukkopaikkoja" tiedoissa. Nyt on kahdestoitaa hetki toimia tietojen ja kuvien lähettämässä kirja varten. Hienosti olette yleensä pyyntöihimme suhtautuneet. Valitettavaa, että "mustia aukkojakin" joidenkin perheiden kohdalla näyttää kuitenkin - jopa asianomaisten tahdosta - jäävän.

Kirjaan tarkoitettujen aineiston ja valokuvat voi lähettää suoraan puheenjohtajalla. Tässä vielä nykyiset yhteystiedot: Toivo Hinkkanen, Koulutie 1 as 1, 38300 Kiikka. P. 050 3425 027 tai 03-5135616 ja huomaa uusi sähköpostiosoite larjava@gmail.com

Koska kirja?

Työ edistyy hitaasti, mutta varmasti. Kirjatoimikunta kartoitti tilannetta kokouksessaan 10.9. ja tarjouspyynnöt kirjan taitosta ja painos-

ta lähtevät 13.9. Sen verran voidaan jo nyt kertoa, että kirjaan tulee kaksi osaa. Koulukirja- ja Kyläkirja-osa. Sivuja yhteensä n.750-800 ja kuvia reilusti yli 1000 kpl.

Kirjatoimikunnan seuraava kokous on 8.10. Koukulla ja silloin valmistellaan selviä ehdotuksia yleiselle kokoukselle kirjan valmistumisesta, hinnoista ja ennakkomyynnistä. Jos yleinen kokous tekee tarpeelliset päätökset, niin kokouksessa voidaan aloittaa ennakkomyynti heti.

Huh hellettä!

Toivottavasti olette pystyneet nauttimaan kauniista ja lämpimästä kesästä.

Virkistävää ja turvallista syksyä kaikille lehden luki-joille!

PYHÄKYLÄN
KOULUPIIRIN
KIRJATOIMIKUNTA

Koulupiirikokouksen osanottajat Kinnalan Koukulla 2002. Usea kuvassa näkyvä henkilö on jo ehtinyt matkasuavansa laskea. Silloin kultaan Taubilan vaiheista (Lehtonen), nyt koulupiirikokouksensa päätetään jo Taubilan kartan ja yli 200 muun kohteen vaiheista kertovan kirjan ennakkomyynnistä. Kuvasi Reino Äikiä.

Kukkojen Sukuseura Kangasalla

Äijälä-talo täyttyi 9.7. Kuikoista, sillä silloin pidettiin sukuseuran vuosikokousta. Sukuseura kokoontuu vuosikokouksensa kerran vuodessa, joista joka toinen vuosi pidetään kokouksen muuten on viime vuosien aikana tapahtunut Vpl. Pyhäjärvi juhlien yhteydessä.

Ennen kokouksen alkua kokousväki nautti maittavan pitopöydän antimista. Tämän jälkeen saatiin kuulla Kauko Ilosen mielenkiintoinen esitelmä Kangasalan Karjalaisten suuren hankeen Äijälä-talon synnystä ja kokousväki tutustui myöskin talon yläkeräosa olevaan pysyväisnäyttelyyn evakkojen vaiheista.

Vuosikokouksen avauksen suoritti puheenjohtaja Jari Kukko luoden katsauksen kuluneeseen toimintavuoteen. Jari valittiin myöskin kokouksen puheenjohtajaksi ja sihteerinä toimi seuran sihteeri Paula Latva. Sukuseuran viime vuoden toimintakertomus hyväksyttiin samoin tilikertomus ja kuultuaan tilintarkastajien kertomuksen hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus

vuoden 2005 tileistä ja hallinnosta. Toimintakertomuksesta voitiin todeta seurassa olevan tilivuoden päättyessä 234 ainaisjäsentä, 44 vuosijäsentä ja 60 perhejäsentä.

Todettiin vuoden 2006 toiminnan edenneen varsin suotuisasti. Käsiteltäessä vuoden 2007 toimintasuunnitelmaa päätettiin seuraava sukukokous pitää Vpl. Pyhäjärvi juhlien yhteydessä Tampereella heti sunnuntaiin päiväjulian jälkeen eli 15.7.2007.

Myyntituotteeksi entisten lisäksi hyväksyttiin hallituksen esityksestä sukuseuran logolla varustetun pikeepaidan ja lippalakkin mukaanotto.

Vuoden 2007 ainaisjäsenmaksuksi päätettiin edelleen 100 euroa, vuosijäsenmaksuksi 20 euroa ja perhejäsenmaksuksi 10 euroa. Hallituksen esittämä ja kokouksessa hyväksytty talousarvio pitää edelleen sisällään myöskin varastossa olevien sukukirjojen, piensien ja viirien myynnin. Seuraavaksi kolmi-vuotiskaudeksi valittiin edelleen jatkamaan hallituk-

sesta Arvo Kukko, Jari Kukko, ja Anse Kämäräinen. Tilintarkastajina toimivat Rainer Kukko ja Yrjö Kaasalainen sekä heidän varallaan Liisa Kukko ja Anitta Jokinen.

Sukuseura kuuli Heikki Honkalan alustuksen sukuseuran omista kotisivuista. Todettiin sukuseuran omassa piirissä olevan alan ammattilaisia valmistelemaan kotisivuja. Sivuille tulee paitsi hallituksen yhteyshenkilö, myöskin puheenjohtaja tervehdyshalpasta, ajankohista osio, mahdollisesti myöskin keskustelupalsta. Kotisivujen osoite tulee olemaan www.kukkojen suku.fi Korostettiin kuitenkin, että kotisivut tulevat olemaan yhteydenpidossa vain yksi apuväline. Perinteiset kirjeet sukuseuralaisille lähetetään edelleen postin tai sähköpostin välityksin ja Vpl. Pyhäjärvi-lehti toimii edelleen tiedon välittäjänä.

Sukuseura suunnittelee myöskin vuoden 2008 sukukokouksen pitämistä Karjalassa. Sukukokous päättyi yhteiseen kahvitteeseen ja riemukkaisiin arpaesinein.

REINO ÄIKIÄ

<p>Rakkaamme</p> <p>Birge Birgitta HÄMÄLÄINEN</p> <p>* 7. 9. 1935 Vpl. Pyhäjärvi (Konevitsan luostari- saari) † 8. 4. 2006 Vantaan Korsossa</p> <p>Kaipauksin</p> <p>Irja-täti Hannes-setä serkukset muut sukulaiset ystävät</p>	<p>Rakas isäni, pappamme, appi, veljeni</p> <p>Heino Hannes HÄMÄLÄINEN</p> <p>* 25. 4. 1924 Vpl. Pyhäjärvi † 29. 7. 2006 Vantaan Tikkurilassa</p> <p>Kaivatun</p> <p>Hellevi Jyri ja Heli Eero Irja-sisko sukulaiset ja ystävät</p>
	
<p>Emme arvanneet aamuna kesäisen ett oli se päiväs viimeinen. Ei lähtöäs todeksi uskoa vois, sua emme viel' antaneet ois.</p>	
<p>Siunaukset toimitettu Vantaalla omaisten ja lähisukulaisten läsnä ollessa. Kiitokset osanotosta.</p>	

<p>Rakkaamme kirjailija, pikkulotta</p> <p>Kirsti Lahja HIRVONEN</p> <p>o.s. Seppä</p> <p>* 29. 10. 1930 Vpl. Pyhäjärvi † 30. 8. 2006 Kankaanpään terveys- keskuksen vuodeosastolla</p> <p><i>Surua tuuli jo kauan soitti väsyneen sairaan mukaansa otti. Päivies määrä kun täyttysi kerran, poistuit luotamme kutsuna Herran. Kaari elon askelien väsyttää jo saa, nurmen alle nukkaaneella uni rauhaistaa.</i></p> <p>Kaipauksella muistellen</p> <p>Viljo Anni perheineen sukulaiset ja ystävät</p>

<p>Rakkaamme siunataan Karvian kirkossa la 23. 9. 2006 klo 13. Muistotilaisuus Karvian seurakuntatolalla hau- tauksen jälkeen, mikä täten ystävällisenä kutsuna ilmoitetaan.</p>

Kaivataan tietoja järjestöstä nimeltä "Laatokan Karjalan Aseveljet ry"

Yhdistysrekisteri ei tuon niistä järjestöä tunne. Olemassa olevien tietojen mukaan Laatokan Karjalan Aseveljet ry on perustettu Jyväskylässä 17. 11. 1940.

Tiedon muruja yhdistyksestä on seuraavasti:

– se pani vireille Laatokan puolustajien muistomerkin pystyttämisen

Parikkalan Sikoharjulle. Paikalle, johon 4.4.1940 haudattiin kaksi Mantsinsaaren sankarivainajaa. Tunnettu taiteilija ja sotilas Aarno Karimo oli tehnyt luonnoksen, jonka mukaan muistomerkistä olisi tullut varsin näyttävä, ja sen aihe oli tykistön piiristä. Muistomerkin paljastus oli tarkoitus tapahtua elokuussa 1941.

– Laatokan Aseveljet ry:n Lappeenrannan alaosaston kuukausikokouksessa maaliskuussa 1941 todettiin, että Parikkalaan suunniteltua sankaripatsasta varten oli koottu varoja noin 25 000 markkaa. Konevitsan luosta-

ri oli lahjoittanut yhdistykselle yhden kirkonkelloistaan, joka sittemmin oli myyty ja josta oli saatu yhdistyksen kassaan 25 000 markkaa. Kesäkuussa 1941 alkanut jatkosota hautasi alleen kaikki suunnitelmat ja muistomerkkiasia unohtui vuosikausiksi.

– Valde Näsin ja Emil Ovaskan kirjoittama, vuonna 1942 julkaistu kirja "Laatokan mainingit" on tehty Laatokan Karjalan Aseveljet ry:n nimissä.

Vähäisetkin tiedot ovat tärkeitä! Mikäli nimittäin yhdistystä ei ole virallisesti lopetettu, harkitsee nykyinen, vielä rekisteröimätön Laatokan puolustuksen perinneyhdistys toimintansa jatkamista em. vuonna 1940 perustetun yhdistyksen pohjalta.

ERKKI MARTTILA
Signalistinkatu 11 G 61
20360 Turku
02-2355410, 050-3518111

Samaa sukua

– Hei, voitais muuten joskus leipoo karjalanpiirakoi!

– Joo, mun mummu varmaa osais auttaa, kun se leipoo aina niitä, kun se on koitoisin Karjalasta.

– Ai, niin munkin suku. Mistä se sun mummu on koitoisin?

– Vpl Pyhäjärveltä, et sä varmaan sitä paikkaa tiedä.

– Hei, mun äitikin on syntynyt siellä!

– Vähän kivaa. Mikä sen sukunimi oli silloin? Mun mamman tyttönimi oli Haapasaaari.

– No, se oli... tota... Hiiri.

– Hei, se kuullostaakin tultu nimeltä, mä oon kuullu sen jossain.

– Aijaa. Vähänkös ois hauskaa, jos oltais sukua!

– Nyt soitetaan porukoille ja kysytään! Varmaan ollaan ainaki vähintään sisaruskiit!

– No vähintään!

Näin viimeisyksinen keskustelu ruoasta johti hauskaan sattumaan, kun huomasimme opiskelukaverini Marjo Katilan kanssa olevamme, emme pelkästään hyviä ystäviä, vaan myös sukulaisia. Vietimme iltaa Seulin saarella, jossa olimme muutaman päivän biologian kursilla. Onneksemme olimme illalla nälkäisiä, joten aloitimme keskustelun karjalanpiirakoista. Piirakat johtivat soitotiedusteluihin, sekä sukukirjojen tutkimiseen, joiden kautta tajusimme todellakin olevamme sukua. Meillä oli sama esi-isä, Yrjö Heikinpoika Hiiri, joka oli syntynyt Yläjärvellä vuonna 1739. Tästä esi-isästä Marjo on seitsemättä ja minä itse kuudetta sukupolvea. Ei sukulaisuutemme siis tämän läheisempi ollut, mutta löytö oli siilti mahtava!

Ei siis ollut sattumaa, että kumpikin meistä on aina ollut niin iloinen ja puhelias persoona. Mahtaa olla peruja Karjalan juurista. Hassua, että tällaisia yllätyksiä voi tapahtua tosielämässä. Ei siis ole koskaan pahitteeksi puhua karjalanpiirakoista!
EVA-KAISA WILKKO

Kirkonsanoma

Maapallomme tuntuu toisinaan yhteiseltä pieneltä kylältä. Tiedotusvälineiden kautta saamme uutiset läheltä ja kaukaa reaaliajassa. Saamme jakaa yhteisen maailmamme ilot ja surut, elimmepä ja asuimmepa sitten Suomessa, Intiassa, Namibiassa, Yhdysvalloissa tai vaikkapa Indonesian Balilla. Viimeksi mainitussa paikassa minulla oli ilo käydä toukokuussa vihkimässä kristilliseen avioliittoon suomalainen parisunta, joka elää ja työskentelee Indonesian Jakartassa.

Aivan yksinkertaista tuo vihkiminen ei toki ole noin kaukana kotimaasta. Normaalien Suomesta otettujen kuulutusten (avioliiton esteiden tutkinta) lisäksi parisunta joutui hankkimaan vihkiluvan niin Indonesian hallitukselta kuin paikalliselta protestanttiselta kirkolta. Minulla luterilaisena pappina ei toki ole lupaa vihkiä virallisesti ketään islamilaisena valtion maaperällä. Nimensä viralliseen vihkipaperiin kirjoittikin siis paikallisen protestanttisen kirkon pappi, ja omiin papereihinsa nimet ötti Indonesian hallituksen edustaja. Minä toimitin vihkimisen alusta loppuun luterilaisen vihkipöytä mukaan. Niinpä sitten vihkipöydänä meitä viran-

omaisia oli kolmin kappalein todistamassa vihkitöimituksen kulkua. Merenrantaan ruuhkolla, valtameren aaltojen puahtessa taustalla, paikallisiin lyömäsoittimin soitetun Mendhelssonin häämärssin tahdittamana kaunis morsiuspari sai toisensa.

Oli hienoa huomata, kuinka paljon tämän pariskunnan suomalaisille sukulaisille merkitsikään se, että vihkipöytä oli suomalainen pappi, joka käytti toimituksessa omaa rakasta äidinkieltämme. Oma kieli ja oma luterilainen hääseremonia yhdisti meitä lämmöllä toisiimme. Herran sanan, evankeliumin ja toivon sanan kuuleminen ymmärrettävällä kielellä avaa sydämiä Jumalan puoleen.

Vihkitöimituksen jälkeen keskustelin paikallisen protestanttisen papin kanssa. Hän kertoi kirkkonsa elävän varsin matalalla profiililla. Hindulaisella Balilla islamilaisessa Indonesiassa kirkko pystyy elämään ja työskentelemään varsin hyvin, kunhan ei ala liikaa pitämään meteliä. Toisten uskonollisten näkemysten arvostaminen ja kunnioittaminen antaa tilaa myös omalle uskon tulkinnalle ja sen todeksi elämälle ympäröivässä yhteiskunnassa.

Pian kotimaahan saavuttuani sain kokea, kuinka siikäläisten balilaisten huolekkaat tulevat myös omiin ajatuksiin. Balilla sattunut tulivuoren purkaus, maanjäristys ja pienimuotoinen tsunami touko-kesäkuun vaihteessa toi huolen kaikkien niiden balilaisten ihmisten puolesta, joita oli matkan aikana tavannut.

Meillä kristityillä on upea mahdollisuus käytettävissä, kun saamme rukouksessa pyytää Taivaallista Isää kääntämään rakkautensa kasvonsa niiden puoleen, jotka ovat yhdessä ja ahdingossa. Vaikka me emme tiedäkään, kuuluuko äänemme ja vastataanko pyyntöömme, saamme turvautua vanhaan kristilliseen ajatukseen siitä, että Jumala kyllä kuulee pyyntöämme ja rukouksemme. Hän vastaa ja antaa apunsa, mutta Hän tekee sen omalla ajallaan ja omalla tavallaan.

JOUNI HARTIKAINEN,
Munkkivuoren seurakunnan kappalainen (Hki)

*Sukuyhteydet Pyhäjärveen:
Äiti Hellevi Hartikainen os.
Kaasalainen (s.1936 Vpl Pj),
äidin vanhemmat Eelis
(k.1972) ja Alina (k.1984)
Kaasalainen Pyhäjärven Pyhäkylältä.*

Kuolleita

Kirsti Hirvosen muistolle

Vpl.Pyhäjärven Haapaniemessä 29.10.1930 syntynyt Kirsti Hirvonen os. Seppä nukkui pois 30.8.2006 väkeän sairauden murtamana.

Karjala, kaksi kertaa lähtö kotiseudulta ja evakkoajat painuivat Kirstin mieleen lähtemättömästi. Verbaalisesti lahjakkaana hän kirjoitti näistä ajoista kaksi romaania Kallis maa ja Isiemme maa. Suorasanaisen tekstin ohella syntyi runoja teokseen Kaipuun linnut. Yksi hänen runoistaan Pyhäjärven veet on sävelletty ja aikoinaan se soi usein Satakunnan paikallisradioissa.

Viime vuonna häneltä ilmestyi omaelämäkerrallinen romaani Pilvien takana aurinko. Teos kertoo avoimesti nuoren karjalaistyön vaikeat elämänvaiheet kypäiksi aikuiseksi. Peräänantamattomalla sisukkuudella hän voitti vaikeudet, päätyen oman yrityksen johtajaksi.

Karjalaisuus oli Kirstille elämänsä tärkeämpi asia. Hän toimi aktiivisesti Karvian karjalapiirissä. Hän oli järjestämässä ensimmäistä karjalasta kirkkopyhää Karviassa, josta on jo nyt tullut perinne. Viime kesäkuussa hän vielä soitti ja lähetti valokuvan kirkkotapahtumasta Pyhäjärvi-lehteen. Vaikka sairaus esti pitkään puhumisen, hän kertoi kirjoittavansa vielä yhtä romaania. "Kun keskityn kirjoittamiseen, ki-

vut jäävät taka-alalle."

Kirstin elämän viime vuosikymmenet olivat seesteistä, rauhallista ja hyvää aikaa luomistyölle. Vierellä oli hyvä puoliso Viljo, joka tuki ja kannusti kaikin tavoin. Ainoa tytär Anni asuu perheineen Ruotsissa, mutta kanssakäynti välimatkasta huolimatta oli kiinteää ja läheistä. Mummon lapsenlapset rakkaista rakkaimpia. Iloisena ja seuralaisena Kirstillä oli laaja ystävä- ja tuttavapiiri. Hengellinen elämä oli hänelle elämän suola ja sen myötä tulleista ystäväistä hän jatkoi aina kiittä.

Kaikesta hyvästä huolimatta, Kirstillä oli jatkuva ikävä ja kaipuu johonkin. Minne? Tietysti hänen ajatuksissaan oli Karjala, johon hän alati kaipasi, mutta viime aikoina se kaipuu oli ainoastaan taivasikävä.

Me Kirstin ystävät omaisten kanssa ikävöimme nyt surussa. Kirstin viimeinen kesä maan päällä on päättynyt. Mutta olemme myös tietoisia, että hän on nyt siellä, jossa kivut ja sairaudet ovat poissa ja jossa jatkuu kesä, ikikesä.

Ikävä

Ainainen ikävä. Ikävä mihin? Mihin on ikävä ihmislapsen valkotukan, harmaahapsen?

Sinnekö, sinnekö alati kaipaat missä on koti kodittomalla lapsuuden rannoilla, pihapuun alla?

Sinnekö ikävöit äidin syliin lämpimään tupaan, Karjalan kylliin?

SALME RINTALA

Vai ikävöitkö jo ikuista rantaa, sinne missä on rakkaimpasi, siskosi, veikoksi, vanhempasi?

Sinnekö ikävä ihmislapsi missä on kotisi, Rauhan Maja, missä käy vastaan Vapahtaja, kuoleman Voittaja, kukistaja?

Sielläkö vasta ikävä hahtuu, sielusta irtoaa murhe mainen, unohtuu maailma katoavainen?

Kirsti Hirvosen runokirjasta Kaipuun linnut

Merkkipäiviä

Seija Pärssisellä täydet vuosikymmenet

Pyhäjärvi-säätiön hallitus ja lehden toimitusneuvosto piti elokuussa kokouksen Seija ja Antero Pärssisen kodissa Hollolan Paimelassa. Kokouksen ohessa juhlittiin talon Seija-emännän äskettäin ollutta merkkipäivää.

Seija Pärssinen o.s. Eronen syntyi 29. 7. 1936 Polvijärven Martonvaarassa vanhimpana viisilapsiseen sisarusparveen. Koti oli tavallinen pienviljelystila, jossa perheen isä monitaitoisena kirvesmiehenä hankki lisätienestää perheelleen muurarina. Monena kesänä Seija oli isän apulaisena muuraushommissa ja isän mielestä, tyttö olikin näpsäkkä työssään. Tältä ajalta Seijalle onkin jäänyt mieleen eräs elämänohje: "Mitään työtä ei saa pelätä, kaikkea on uskallettava."

Seijasta ei tullut muuraria, vaikka sitäkin taitoa paljon myöhemmin tarvittiin oman kodin rakentamisessa. Hän kävi keskikoulun Polvijärvellä ja siirtyi lukioon Joensuun yhteiskouluun, josta tuli ylioppilaaksi 1956. Tie vei Karjalan kunnailta Helsingin Yliopistoon, josta valmistui luonnonhistorian ja maantiedon opettajaksi.

Helsingissä elämä oli kalista ja Seija olikin työssä koko opiskelun ajan. Mutta nuoren elämään kuuluu aina huvitteluaakin. Hän lähti eräänä viikonloppuna Pohjalaisen osakunnan tanssisiin Botniaan. Ilta oli kohtalokas. Nuori salskea

Seija ja Antero Pärssinen Paimelan-kodissaan Hollolassa.

kadetti Antero Pärssinen oli ensimmäisellä iltalomallaan ja suuntasi samaan paikkaan. Siitä illasta alkoi Seijan ja Anteron seurustelu, joka johti avioliittoon 1960. Sotilaan kanssa avioituessa Seija tiesi, että nyt käytiin evakkojen rekeen ja tie voi viedä vaikka minne. Ja todella nooneen varuskuntaan se tie veikin. Sotilaan on mentävä, kun käsky käy.

Seijalla oli vakituinen työpaikka Vantaalla Hämeenky-

län yhteiskoulussa. Perheeseen oli syntynyt kolme lasta, kaksi poikaa ja tytär. Nyt lapset ovat kaikki naimisissa ja lastenlapsia on seitsemän. Anteron työpaikkojen vaihtuessa, Seija pyrki saamaan opettajan työtä samalta paikkakunnalta. Ja aika usein se onnistuikin, jopa Kajaanista, kun Anterolle tuli komennus Kainuun Prikaatin komentajaksi. Seija otti näihin siirtoihin virkapaata Vantaan työpaikas-

taan. Aina ei kuitenkaan onni ollut myötä työn saannissa ja silloin asuttiin erillään kahdella paikkakunnalla. Päivääkään hän ei ole ollut työttömänä.

Pärssiset ostivat 25 vuotta sitten vanhasta puutarhatilasta lohkotun ison tontin Vesijärven rannalta Hollolasta. Tilalla oli vanha puoli-toistakerroksinen päärakennus pihavarastoineen. Luonnonkaunis paikka toimi monta vuotta perheen kesäpaikkana.

Antero jätti armeijan eläkkeen saavutettuaan, vaikka mahdollisuus olisi ollut jatkaakin. Mielestä oli toisenlaiset projektit. Seija ja Antero päättivät rakentaa omakotitalon kesäpaikalle. He myös suunnittelivat talon piirustukset ja Seijan sanoin, "talo valmistui omin käsin 1996". Antero kaatoi tukit metsästä, sahautti tarvittavat laudat ja alkoi rakentamisen. Suurena apuna olivat Anteron veljet ja "hanslankareina" toimivat niin lapset kuin Seijakin. Tilavan talon sisällä on monta kauniina yksityiskohtaa. Olohuoneen jatkeena on lasiseinällä erotettu rehevä viherkasvihuone.

Nyt elokuussa talon puistomainen tontti kukoisti kuin Edenin puutarha. Taloa ympäröi valtaisa kukkien kirjo. 35 hedelmäpuuta notkui hedelmien satoa, pitkä rivi marjapensaita, mukana pensasmustikkaakin. Kasvimaalla oli maa-artisokkaa,

maissia, kurpitsaa, minito-maatteja ja montaa muuta lajia. Ihastuksesta ymyrkäisenä kysyinkin, biologia-ko se saa sinut Seija innostumaan kasveista niin sisällä kuin ulkona? – Tietysti ammatillakin on oma osansa, mutta kyllä tämä puutarhanhoito on peruja lapsuudenkodista. Kaikilla sisarusillanikin on hyvin kauniit puutarhat. Eikä tämä kaikki ole minun ansiotani. Antero on tehnyt maan muokkaukset, leikkanut ruohikon ja tehnyt kaikki raskaammat työt. Kaikesta vaivasta huolimatta, kyllä tämä kesätyö on mieleistä meille kummallekin. On ilo korjata satoa syksyllä ja jakaa sitä niin lapsille kuin ystäville. Äskettäin kävi naapurikin hakemassa kaksi ämpäriä omenoita.

Talvella puutarha on lepoutilassa ja silloin Seijalla on muita harrastuksia. Hän kiittelee kansalaisopistojen moninaista tarjontaa eläkeläisillekin. Hän käy kudontapiirissä, jossa on valmistanut kauniskuvioisia mattoja, pitkiä pöytäliinoja eri tilanteiden kattaussiin ja monia muita kudontatöitä lapsille.

Seija liittyi Hollolan Marttoihin, saman tien hänet valittiin hallitukseen. Marttoisa hänelle on tullut tärkeäksi mm. kierrätys. Martoilla on laatikko, johon kootaan kaikki hyväkuntoinen tarpeettomaksi jäänyt tavara kodeista ja tavarat lahjoitetaan eri hyväntekeväisyysjärjestöjen kirpputoreille

Yksi erikoinen harrastus hänellä on ollut jo vuosia, erilaisten kivien hionta viistehiönalla koroiksi. Kivet ovat kotimaisia ja osa ulkomailtakin tuottuja. Hän teki kauniin riipuksen tyttärelleen, jossa aiheena oli Karjalan kannel ja Antero-puolisolle sprektolitiista solmio-neulan. Hän esitteli viistohiomakonetta, jossa tekeillä oli pieni valkoinen monikulmainen kivi kuin timantti. Työssä vaaditaan mikrometristä tarkkuutta. Työn vaativuutta ihmetellessään, Seija tokaisi nauraen tutun lauseensa, mitään työtä ei pidä pelätä, kaikkea on uskallettava. Hän valmistaa punomalla vielä hopeisia kaulaketjuja, joita on mukava antaa lahjoiksi.

Energistä Seijaa kuunnellessa, nousee eittämättä kysymys, onko mitään mitä et harrastaisi? Vastaus tulee nopeasti. "En harrasta television katselua, senkin ajan voi käyttää moneen mielenkiintoisempaan asiaan."

Välittömän Seijan seurassa olo on tuttua ja mukavan luonnikasta. Jotakin meissä karjalaisissa on hyvin samaa, ollaan sitten synnytty rajan tällä tai toisella puolella. Ilon ja surun tunteet ovat herkästi piinassa, mutta myöskin hersyvä huumori, kuten Seijalla.

Sydämelliset kiitokset vielä kerran Anterolle kokousjärjestelyistä ja Seijalle runsaasta evästyksestä.

SALME RINTALA

Matka kotikonnuille

Matkaan lähdettiin Ikaalisista, minä nousin autoon Lahdesta. Kuljettajana toimi inkeriläinen Vilho Leppik; hyvin osaa ja kohtelias mies.

Matkan johtajana toimi useita matkoja vetänyt konkari Seija Lintula. Meitä oli mukana 42 henkeä, majoituksen takia enempää ei voitu ottaa matkaan. Pysähdyimme Kausalassa ja seuraavaksi olikin vuorossa tuliiin kuuluvien paperien täyttö. Ajoimme Niiralan kautta. Bussissa lauluamme johti Jussi Humala. Tulimme "Karjalan portille", ohitimme Vuoksenniskan ja Joensuun. Kiteellä söimme lounaan. Matka jatkui ja esittelimme toisemme ja onniteltiin syntymäpäiväsankarit.

Toimittaja Salme Rintala kertoi tulevasta matkakohteesta Sortavalasta, joka oli aikoinaan Itä-Suomen hengellisen ja henkisen elämän keskus. Se tunnettiin myös koulukaupunkina, jossa oli mm. maamme ainoa suomenkielinen ortodoksinen pappiselinaari. Kaupungissa ja sen saaristossa asuivat monet maamme eturivin taiteilijat.

Tuomiston matkatoimiston puolesta meidät oli numeroitu tulla varten ja tulli-

Seija Lintulan matkaryhmä Musakan Lomarannassa.

muodollisuudet sujuivat hienosti. Ensimmäisen yön Sortavalassa vietimme hotellin "Piipun pihassa", entinen tiilitehdas on ihan laatuunkäyvä hotelli. Aamulla lähdimme Valamon luostari-saarelle kantosijialuksella. Päivä oli aurinkoinen ja lämmin. Laatokka oli poikkeuksellisen tyyni.

Saarella on jo 1800-luvulta kuuluisa alakirkko; yläkirk-

koa on kunnostettu 500 taiteilijan voimin kolme vuotta. Ennen jumalanpalvelukset kestivät aamulla viidestä yhteen toista, nykyisin ne ovat seitsemästä yhdeksään ja päivällä pidetään kahden tunnin mittainen jumalanpalvelus.

Valamon saari on yhdeksän kilometriä pitkä ja kuusi kilometriä leveä, Valamolla on 53 saarta. Asukkaita saa-

rella on 300, joista puolet munkkeja, lapsia noin sata. Meille järjestettiin pienois-konsertti, jossa kolme munkkia lauloi "korvia hivelevästi".

Pois tullessamme Laatokalla oli jo valkopäiset aallot; Laatokka on usein arvaamaton.

Saarietren jälkeen matkamme jatkui kohti Pyhäjärviä ja Musakan Lomarantaan.

Poikkesimme Jaakkiman kirkon raunioilla. Suuresta 3000 hengen kirkosta vain tiiliseinä tönkötti pystyssä. Myös tulipalossa tuhoutuneen 2000-paikkaisen Kurkijoen kirkon raunioilla kävimme. Laulaja-näyttelijä Ture Aran ja kirjailija Eeva Kilven synnyinpaikat ohitimme.

Musakan Lomarannassa olimme kuin kotonaamme, koska omistajan sukujuuret ovat Pyhäjärvellä. Uimme kirkasvetisessä ja lämpöisessä Pyhäjärvessä.

Seuraavana päivänä osa matkalisista lähti Konevitsan luostariisaarelle, joka perustettiin 1393 munkin Arsenin johdolla. Luostari on tuhouttu usein, mutta se rakennettiin aina uudelleen. Keisari Aleksanteri II vieraili saarella 1858. Saaren kaikki rakennukset ovat 200 vuotta vanhoja. Parhaimmillaan saarella oli 300 munkkia ja kaksikymmentä henkeä muissa töissä. Vuonna 1993 Konevitsassa vietettiin luostarin 600-vuotisjuhlaa.

Nykyisin moni suomalainen osallistuu luostarin korjaustöihin. Luostari on omavertainen. Pyhän Niko-lain kirkossa on kesäisin jumalanpalvelukset. Kirkossa on pyhittäjä Arsenin reliikki.

Saarella on hotelli, kahvila ja luostarikahvila.

Käkisalmen retkellä näimme 1898 perustetun ortodoksinen kirkon ja hautausmaahan, vapausodan muistomerkin ja sankarivainajien muistomerkin. Opas kertoi parhaiten säilyneistä rakennuksista, jotka kaikki olivat saksalaisten sotavankien rakentamia. Hän kertoi myös useista suomalaisista yrityksistä, jotka toimivat tällä hetkellä Käkisalmissa. Iltaa jatkettiin Pyhäjärven rannassa. Seuraava päivä oli kotiseutumatkojen. Jokainen lähti kotipaikalleen, osa Taipaleenjoelle ja allekirjoittanut Sortanlahteen, joka on jällehen suljettuna. Rautaportti estää pääsyn satama-alueelle. Sain kuitenkin astella kotipihaalla ja ihailaa lapsuuteni Laatokkaa.

Kun kotiinlähden päivä koitti, kuvasimme matkalaiset ja lauloimme Lomarannassa "Oi synnyinmaamme Karjala". Salme Rintala lausui "Mie rakastin sinuun ko Karjalaa ja allekirjoittanut "Onnen pieniä pisaroita." Lopuski lauloimme vielä "Oi katsohan lintua oksalla puun". Kotimatka Vaalimaan kautta voi alkaa.

SUOMA SAARINEN

Karjalaisia Jämijärvellä

Oli vuosi 1939 kun idän taivaalta alkoi kohota synkkä pilvi. Ennustajaukot sanoivat - se tietää huonoja aikoja, ehkäpä jopa sotaa. Sitten tuli marraskuun 30 päivä ja venäläiset hyökkäsivät Suomeen ja alkoi talvisota. Se tiesi myöskin sitä, että karjalaisille alkoi evakkotaival. Isot herrat Helsingissä olivat jo tehneet valmiiksi suunnitelmaa siitä miten ja minne karjalaiset tulisi sijoittaa tynkä - Suomeen. Suunnitelmaan sisältyi sellainenkin määräys, että Ikaalisiin tulisi sijoittaa Pyhäjärven pitäjän neljä kylää eli Rantakylä, Riiska, Sortanlahti ja Vernitsa. Sitten alkoi vuosi 1941. Evakoille aloitettiin jakaa tiloja Ikaalisista. Rantakyläläisistä ehti saada oman tilan pika-asuutslain säännösten mukaisesti neljä perhettä eli Juho Köninki, Juho Mansikkamäki, Juho Patrakka ja Tauno Patrakka.

Mutta sitten kääntyikin

tuulen suunta. Alkoi nimitään tuntua siltä, että kohta päästään takaisin kotiin Karjalaan. Tässä yhteydessä lopetettiin myöskin asuttamiseen tähtäävät toimenpiteet. Ja Karjalaan päästiin ja entiset kodin löytyivät kenellä huonommassa kenellä vähän paremmassa kunnossa. Jatkosota riehui eri rintamalla mutta onnellisina viljeltiin omaa maata.

Sitten tuli vuosi 1944. Kautiin kesän koittaessa tuli jälleen lähtö ja taasen oli lähdettävä evakkoon. Nyt herrat Helsingissä alkoivat sijoittaa myöskin meitä pyhäjärveläisiä hiukan eri tavalla kuin talvisodan päätyttyä. Uusi maanhankintalaki loi pohjan uudelle asutukselle. Nyt ymmärettäin ettei kaikkia noita neljää kylää voida sijoittaa Ikaalisiin Niinpä meidän rantakyläläiset osoitettiin naapuripiiriin Jämijärvellä. 15 rantakyläläistä sai tilan Jämijärvellä. Tilan saajat olivat:

Toivo Henttonen, Eemeli Hinkkanen, Juho Hyttiäinen, Martti Kukko, Juho Köninkin perilliset, Juho Mansikkamäki, Matti Muli, Tauno Patrakka, Juho Sorvali, Jooseppi Torkkeli, Mikko Torkkeli, Matti Ukkonen, Matti Vatanen, Arvid Vuohelainen ja Vilho Vuohelainen. Mutta herrojen mukaan Jämijärvellä oli enemmänkin maata karjalaisille jaettavaksi. Niinpä sinne sijoitettiin vielä Rantakylän lähellä asuneet Matti Henttonen, Keljasta, Matti Hyttiäinen ja Aleks Nikkasen perikunta kuuluivat Pyhäkylään mutta he kaikki pyysivät päästä rantakyläläisten kanssa samaan kuntaa ja myöskin pääsivät. Riiskan kylästä tuli vielä neljä perhettä nimittäin Antti Jermalajef, Matti Kailasto, Viljami Kukko ja Juho Paajanen. Sortanlahdesta tuli vielä Lauri Sirkkiän ja Tuomas Taljan perheet. Omatoimisesti hankkivat tilan Jämijärvellä

Oiva Haaranen Tohmajärvellä, Akusti Keskiääri Lappeelta ja Toivo Sipiläinen Pyhäjärveltä. Joitakin yksinäisiä naisia oli eksynyt myöskin Jämijärvelle ja löysivät he aikanaan sieltä miehen itselleen ja useimmat jäivät Jämijärvelle.

Myöskin muutamia yksinäisiä miehiä muutti muiden mukana Jämijärvelle.

Martti Kukko, Matti Muli ja Arvid Vuohelainen Rantakylästä ja Juho Paajanen Riiskasta saivat tilat rakennuksineen. Toisilla alkoi kova rakentamisen aika. Kun sitten talot oli saatu rakennettua ja oli vähän aikaa asuttua uutta kotia tuli toisille eteen kyllästyminen koko Jämijärven ja he luovuttivat tilansa valtiolle. Rantakyläläisistä tilastaan luopuivat Juho Hyttiäinen muuttanut Kerimäelle, Matti Vatanen muuttanut Kokemäelle, Vilho Vuohelainen muutti Kirkkonummelle. Myöskin Riiskan Matti Kai-

lasto luopui tilastaan. Vilho Vuohelaisen tilan sai sittemmin haltuunsa Tuomas Seppä Pyhäjärveltä.

Kun nyt 60-vuoden takaa katselee ja muistelee Jämijärveä ja sinne aikanaan muuttaneita evakkoja niin on sanottava, että evakot ovat hävinneet. Aikoinaan Rantakylästä lähteneistä on jäljellä Vappu Muli, Martti Sorvali ja Seppo Vuohelainen. Vappu Muli (Toivonen) on isänsä Matti Mulin talossa, Seppo Vuohelainen on isänsä Arvid Vuohelaisen talossa. Matti Sorvali meni naimisiin Liisa Uusitynkin kanssa, jolla oli oma maatalo. Rantakyläläisten saamia tiloja edellisten lisäksi viljelee kolme pojanpoikaa. Juho Mansikkamäen Einarin poika Raimo pitää tilaa hallussaan. Juho Sorvalin Antin poika Timo hoitaa Sorvalin tilaa ja Tauno Patrakkan pojan Reijon Esa poika hoitaa Patrakkan tilaa. Riiskasta tulleen Viljami Kukon

tilalla on Kukon jälkeläisiä ja Juho Paajanen tilalla on Paajanen jälkeläisiä. Sortanlahdelaisen Lauri Sirkkiän tilalla on Sirkkiän jälkeläisiä.

Rantakyläläisistä eivät hakenet maata valtiolta vaikka olisivat siihen olleet oikeutettuja:

Hyvöset (muuttivat ammattia), Linqvistit (jäivät Alavudelle), Jussi Muli (osti tilan Äänekoskelta), Toivo Orpana (osti omakotitalon Vilppulasta), Antti Patrakka (osti tilan (Äänekoskelta), Juho Patrakka (piti 1941 saamansa tilan Ikaalisista), Penmansa ostivat talon Heinolasta ja Pulliset ostivat talon Kihniöstä

Jämijärven evakkoja on paljon Jämijärven hautausmaalla.

TAUNO TORKKELI
Hyvinkää os. Hämeenkatu
13-17 E 83.

Äetsä voitti kyykässä

Äetsäläiset ovat viime vuosina hallinneet kolmen karjalaisseuran Huittisten, Vammalan ja Äetsän välistä kyykän joukkuekilpailua. Nyt voitti heltisi ehkä täpärämmin kuin koskaan ennen Syyvään kentällä 22. 8. pelatussa ottelussa.

Kauniin sään vallitessa arpaoni heitti ensimmäiseen peliin Äetsän ja Vammalan joukkueet. Pienen haparoinnin jälkeen molemmat joukkueet pääsivät oikeaan pelivireeseen ja ensimmäinen puolikas päättyi Äetsän hyväksi pistein - 15 Vammalan saadessa -30. Toisessa erässä Äetsä hieman tunaroi kun sen sijaan Vammalan lyönneissä oli voimaa ja ne osuivat kohdalleen. Niinpä Vammalalle jäi vain -4 pistettä Äetsän -17 vastaan. Äetsän joukkueen yhteispisteet olivat näin - 32 ja Vammalan . 34 eli ainoastaan kentälle jäi

vain yksi kyykkä erottamaan tasapisteistä.

Äetsän joukkue joutui ilman lepoa Huittista vastaan. Ensimmäinen vuoro päättyi Vammalan hyväksi -7 pistettä kun Huittisten pisteet monen epäonnistumisen jälkeen olivat -17. Toinen erä jatkui sekun Äetsän joukkueen varmassa pelissä pistein -23 Huittisten-20 vastaan. Yhteispisteissä Äetsä saavutti -30 Huittisten -38 vastaan. Mestari oli näin selvinnyt.

Toisesta tilasta käytiin kova kilpailu Huittisten ja Vammalan joukkueiden kesken. Puoliaika päättyi Huittisten osalta -17 pisteeseen Vammalan saadessa -18 eli yhtä pappia vähemmän. Ilmassa oli suuren urheilujuhlan tuntua kun ratkaiseva toinen erä alkoi. Molemmat joukkueet tunaroivat useita heittoja ja kun jäljelle jääneet kyykät laskettiin todettiin

Joukkueet kilpailun jälkeen yhteiskuvassa. Kuva Helvi Laakso

Huittisten saaneen -15 pistettä Vammalan -21 vastaan joten lopputulos näiden joukkueiden kesken oli Huittinen -32 ja Vammala -39 eli erotusta tuli 3 täyttä kyykkää ja yksi pappi.

Kyykkäottelun voitti Äetsä kahdella voitolla, toisena Huittinen yhdellä voitolla ja isäntäjoukkue jäi näin kolmanneksi.

Äetsän joukkueessa pelasivat Juha Tanninen, Paavo Pohjolainen, Esko Pohjolainen ja Reino Ahvonen. Huittisten joukkueessa pelasivat Jorma Kuronen, Aimo Äikiä, Yrjö Inkinen ja Reino Äikiä.

Vammalan joukkueessa pelasivat Timo Leppäniemi, Pekka Salonen ja hänen vaihtopelaajanaan toiminut Kauko Rekola, Taisto Nissinen ja Kari Pakarinen.

Hyvänä tuomarina toimi Katri Pajunen, sihteerinä Helvi Laakso, kenttäestareina toimivat Rauno ja Katri Pakarinen ja Taisto Nissinen. Helga Mäkelä ja Irja Kärki tarjailivat maistavat pullakahvit. Kiitoksen ansaitsee myöskin runsas yleisö, joka tasapuolisesti kannusti kaikkia joukkueita. Ensi kesänä vastaava kisa pidetään Äetsän säännöimänä.

Yhteisiä muistoja

Olen lehtenne tilaaja, koska isäni Viljo Kuisma oli syntynyt Pyhäjärvellä ja hänestä on ollut lehdessä 2 kirjoitusta, toinen numerossa 3/2002 ja toinen numerossa 11/2001.

Nyt lukessani viimeistä lehteänne nro 8 Pyhäjärvi-julistista Huittisissa ja lukiesani Pekka Laulajaisen muistelmat löysin yhteisiä muistoja rovasti Otto Tunturista.

Isän kaatuessa 1941 muuttimme Raumalle, jonka sankarihaudassa isäni on. Äitini Tyne Kuisma meni v. 1945 uusiin naimisiin agronomi Lauri Tunturin kanssa ja rovasti Otto Tunturi oli hänen serkkunsa. Tapsin rovasti Otto Tunturin useita kertoja

kun hän vieraili kodissamme. Hän oli erittäin ystävällinen, hauska ja miellyttävä ihminen. Vielä äitini jäätyä toisen kerran leskeksi, Otto Tunturi vieraili usein äitini luona Raumalla. Oli erittäin miellyttävää lukea hänestä lehdessä.

Ps. Jos joku Kuisman sukuun kuuluva lukee tämän sepustuksen ja tietää kenellä olisi sukututkimuskirja Kuisman suvusta ottaisi yhteyden toimittaja Reino Äikiään. Hän tietää osoitteeni, sillä asun nykyään Turussa. oltuani 11 vuotta Espanjassa eläkeläpäiväni vietäessä.
HELJÄ PÄRNISTÖ
Viljo Kuisman tytär

TAPAHTUMAKALENTERI

■ **Kuulutko sukuuni -tapahtuma** Vantaan Ammattiopistolla, osoite: Tennistie 1, lauantaina 14. 10. klo 10 - 17 ja sunnuntaina 15. 10. klo 10-16. Tilaisuuden avaa Vantaan kaupunginjohtaja Juhani Paajanen, joka on pyhäjärveläistä sukua. Suvannon seudun sukututkijoiden osastolla ovat tavattavana lauantaina aamupäivällä Antero Pärssinen ja sunnuntaina klo 10-12 Sirkka Isola ja klo 12-13 Kauko Hinkkanen. Tervetuloa tutustumaan sukututkimuksen laajaan esittelyyn.

■ **Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon** kuukausikoukset ovat syyskuudella edelleen joka kuukauden ensimmäisenä torstaina Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17. Lahdessa. Lokakuussa kokoonnumme 5:pnä klo 17 ja marraskuussa 2:pnä samaan aikaan. Joulukuussa vietämme pikku - joulua 7:pnä klo 18 alkaen. Tervetuloa.

■ **Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho** kokoontuu tarinatuokioon Vanhalle kirjastotalolle su 8. 10. 06 klo 13. Pirjo Äikäs viihdyttää haitarilla. Yhteislaulua, kahvit ja arpajaiset. Tervetuloa uudet ja entiset jäsenet.

■ **Karjalanmatka** Helin mukana Pyhäjärvelle 13.-16.10. Yövytään Musakassa. Lähtö yöllä 12. 10. ilmoittautumiset Helille 050-567 1586 tai Irmalle 0400-827 283.

Huittisten juhlien video (sunnuntai) saatavana Yrjö Inkiseltä hintaan 20 euroa. Puh. 0500 132231.

vpl. Pyhäjärvi

Lehtemme syyskuun numero tehdään 19. 10. 2006.

Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa 9. 10. 2006 mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Vastaavat toimittajat:

Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
puh. (03) 341 0551
salme.rintala@netti.fi

Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanet.fi

Toimituksen osoite:
Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:
Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

vpl. Pyhäjärvi

Tilausalomake uusille Vpl Pyhäjärvi-lehden tilaajille

(Tätä lomaketta voivat käyttää ainoastaan kokonaan uudet tilaajat.)

Tilauhinta 20 euroa/vuosi

Tilaaajan nimi _____

Osoite _____

Laskutusosoite, jos se on eri kuin tilaaajan osoite _____

Lomake lähetetään Vpl Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitajalle
Reino Äikiälle os. 32700 Huittinen.